

Ας μιλήσουμε για τις ανεμογεννήτριες...Τελικά, πόσο «πράσινες» είναι στην πραγματικότητα; - Του συνάδελφου Σαράντου Φιλιππόπουλου

Τους τελευταίους μήνες ολοένα και περισσότερο ακούμε τον όρο «πράσινη ανάπτυξη». Η βιώσιμη-πράσινη ανάπτυξη αναφέρεται στην οικονομική ανάπτυξη που σχεδιάζεται και υλοποιείται λαμβάνοντας υπ' όψη την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα και συγκεκριμένα για το χώρο της ενέργειας, αναφέρεται στην παραγωγή ενέργειας με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον.

Προφανώς, κανείς δεν μπορεί να διαφωνήσει με αυτή την προοπτική. Ωστόσο, είναι όλα καλώς καμωμένα σε σχέση με την «πράσινη» ανάπτυξη και κυρίως με τον τρόπο με τον οποίο επιχειρείται να εξελιχθεί; ΣΕ ΚΑΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ!



Οι... γκρίζες ανεμογεννήτριες

Οι επιπτώσεις της πράσινης ανάπτυξης στο περιβάλλον, με τον τρόπο που επιχειρείται ιδιαίτερα στην Ελλάδα, είναι σημαντικές και αρκετοί είναι αυτοί που είτε σκόπιμα είτε από λανθασμένη αντίληψη τις αγνοούν. Η «ομερτά» μεταξύ οικολόγων, περιβαλλοντολόγων αλλά και λοιπών επιστημόνων είναι χαρακτηριστική. Ουδείς τολμά να μιλήσει για την κρυφή πλευρά της πράσινης ανάπτυξης.

Οι μέθοδοι αυτές παραγωγής ενέργειας έχουν κατά έναν παράξενο τρόπο αγιοποιηθεί και σε όλη τη χώρα έχει στηθεί μια ολόκληρη βιομηχανία γύρω από την πράσινη ανάπτυξη, που αγνοεί προκλητικά τις όποιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Η περίπτωση των ανεμογεννητριών είναι χαρακτηριστική. Γιγάντιες ανεμογεννήτριες τοποθετούνται αλόγιστα σε βουνοκορφές και νησιά. Η πράσινη ανάπτυξη σε όλο της το μεγαλείο. Μόνο που, όπως φαίνεται, τελικά η πράσινη ανάπτυξη έχει... γκρι αποχρώσεις!

Έντονα αμφισβητείται πλέον η κατασκευή και η λειτουργία ανεμογεννητριών, ως εναλλακτική λύση παραγωγής ηλεκτρικής

ενέργειας. Τα συμπεράσματα που έχουν προκύψει από τη χρονική στιγμή που άρχισαν να λειτουργούν οι πρώτες ανεμογεννήτριες για το βαθμό συμμετοχής των Αιολικών πάρκων στις καταστροφές που συντελούνται και στις βαθιές πληγές που αφήνει μια συχνά άστοχη, πρόχειρη, βιαστική και χωρίς ουσιαστικό έλεγχο εγκατάστασή τους στο ίδιο το περιβάλλον, είναι απογοητευτικά και ταυτόχρονα αποκαλυπτικά.

Οι πλέον σύγχρονες επιστημονικές έρευνες έχουν αλλάξει ρότα και θεωρούν ότι **η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από τη λειτουργία ανεμογεννητριών είναι ασήμαντη, σε σχέση μάλιστα με την ανεπανόρθωτη καταστροφή που προκαλεί στο φυσικό περιβάλλον**. Από τα γεγονότα που σχετίζονται με την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών προκύπτει ότι μια ανεξέλεγκτη καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος βρίσκεται σε εξέλιξη, με μοναδικό κίνητρο το οικονομικό όφελος επιχειρηματιών της ενέργειας.

Μάλιστα, επειδή οι ανεμογεννήτριες δεν έρχονται μόνες, τα παρεμβατικά έργα που τις συνοδεύουν προκαλούν καταστροφή στο ευρύτερο περιβάλλον της εγκατάστασης. Μπορεί η σχετική νομοθεσία που διέπει τα έργα υποδομής να περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όμως αυτές πουθενά δεν τηρούνται στη χώρα μας. Μετά την ανάληψη των έργων από τους κατά τόπους εργολάβους, η περιβαλλοντική προστασία παραπέμπεται στις καλένδες... ελέω κόστους.



Τρομερές και επικίνδυνες συνέπειες στο οικοσύστημα

Η χλωρίδα, η πανίδα, τα παραδοσιακά μονοπάτια, τα ανεξερεύνητα αρχαιολογικά μονοπάτια θα χαθούν κάτω από το βάρος των βίαιων επεμβάσεων. Οι δεκάδες ανεμογεννήτριες, οι υποσταθμοί, οι γραμμές μεταφοράς, θα εξαφανίσουν το κάλλος των φυσικών τοπίων που θα μετατραπούν σε βιομηχανικές ζώνες παραγωγής αιολικής ενέργειας. Επίσης, θα φέρουν καίριο πλήγμα στην κτηνοτροφία, στον ορεινό τουρισμό, αλλά και σε όλους αυτούς που εργάζονται και ζουν από το βουνό και το δάσος.

Το ζωικό βασίλειο θα υποφέρει. Σπάνια και ευαίσθητα είδη ζώων και φυτών, αλλά και μοναδικοί βιότοποι θα οδηγηθούν στον αφανισμό. Η τροφική αλυσίδα και τα οικοσυστήματα των περιοχών θα διαταραχθούν με ανυπολόγιστες συνέπειες. Οι ανεμογεννήτριες μόνο στην περιοχή της Καλιφόρνιας σκοτώνουν κατά μέσο όρο 200-300 γεράκια, και 40-60 χρυσαετούς ετησίως, ενώ έχει εκτιμηθεί ότι 7.000 αποδημητικά πουλιά το χρόνο σκοτώνονται από αιολικούς στροβιλοκινητήρες στη νότια Καλιφόρνια.

Ήδη και τα πρώτα δείγματα στην ελληνική ύπαιθρο δεν είναι τα καλύτερα.

Τα μαγνητικά πεδία που δημιουργούνται από τη λειτουργία των ανεμογεννητριών έχουν τεράστιες επιπτώσεις στις μέλισσες που όλοι ξέρουμε πόσο σημαντικές είναι για την ισορροπία του οικοσυστήματος, καθόσον χάνουν τον προσανατολισμό τους και πεθαίνουν.

Αυτοί που επιζητούν την ηρεμία της φύσης και της υπαίθρου, παύουν να επισκέπτονται περιοχές με ανεμογεννήτριες εξαιτίας της οπτικής και ηχητικής ρύπανσης. Αυτό το διαπιστώνει όποιος προσπαθήσει να ζήσει έστω και μια μέρα σε περιοχή δίπλα σε ανεμογεννήτριες.

Οπτικά μια ανεμογεννήτρια διακρίνεται από απόσταση 50 χιλιομέτρων μιας και το ύψος είναι 120μ. Το συνολικό βάρος της κάθε ανεμογεννήτριας είναι 350 τόνοι. Κάθε ανεμογεννήτρια χρειάζεται 150 κυβικά μέτρα τσιμέντο και σε βάθος τουλάχιστον 3 μέτρων και για κάθε πυλώνα χρειάζεται να πέσουν 500 περίπου κ.μ. μπετόν. Αρκετές φορές έχει τύχει να σπάσουν έλικες, που ο καθένας τους ζυγίζει 1,5 τόνο και να εκσφενδονιστούν έως και 400 μέτρα μακριά!



Ελάχιστη ενέργεια, μεγάλη μόλυνση!

Ακόμα όμως και για το επιχείρημα της παραγόμενης ενέργειας, το μανιφέστο 100 Γερμανών καθηγητών και διανοουμένων σχετικά με την αιολική ενέργεια αναφέρει: η ικανότητα παραγωγής ενέργειας από τον άνεμο είναι συγκριτικά χαμηλή. Οι ανεμογεννήτριες με επιφάνεια πτερυγίων ίσων με το μέγεθος ενός γηπέδου ποδοσφαίρου, παράγουν μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό της ενέργειας που παράγει ένας συμβατός σταθμός. Έτσι με περισσότερες από 5.000 ανεμογεννήτριες στη Γερμανία, παράγεται λιγότερο από το 1% του απαιτούμενου ηλεκτρισμού. Στη Μ. Βρετανία, θα χρειάζονταν 14.400 ανεμογεννήτριες για να παραχθεί το 4,4% του ηλεκτρικού ρεύματος και 32.700 για το 10%. Συνυπολογίζοντας όλα αυτά τα δεδομένα, εν τέλει οι δείκτες μόλυνσης είναι παρόμοιοι. Η συνεισφορά της αιολικής ενέργειας προς αποφυγή του φαινομένου του θερμοκηπίου είναι περίπου 1 έως 2 τοις χιλίοις!

Ενώ η τεχνολογία αυτή ήταν γνωστή από πολλά χρόνια, εν τούτοις χρησιμοποιήθηκε τα τελευταία χρόνια που άρχισαν οι επιδοτήσεις των αιολικών πάρκων. Σε όποια χώρα σταμάτησαν οι επιδοτήσεις έπαυσαν να τις συντηρούν. **Το όριο ζωής των ανεμογεννητριών δεν ξεπερνά τα 20-25 χρόνια.** Αν συνεχιστεί η κατασκευή τους (που στην ουσία είναι συνέχιση των επιδοτήσεων αφού εκεί αποβλέπουν οι «επενδύσεις»), αυτό που **θα κληροδοτηθεί στις επόμενες γενιές, θα είναι ένα απέραντο νεκροταφείο παλιοσιδηρικών και βουνά φορτωμένα με χιλιάδες τόνους μπετόν και χιλιάδες μέτρα υπόγειων καλωδιώσεων.**

Δυστυχώς, το νομοσχέδιο για το περιβάλλον που ψηφίστηκε πρόσφατα κινείται στην εντελώς αντίθετη κατεύθυνση και θα συνεχίσουν να προκαλούν καταστροφές και με χειρότερους όρους.



Κέρδος για ποιον;

Το μεγαλύτερο «αιολικό πάρκο» στην Ευρώπη έχει τρεις μόνιμους υπαλλήλους. Επομένως το πρόσχημα για την καταπολέμηση της ανεργίας είναι ψευδές. Αντίθετα, οι εγκαταστάσεις εξυπηρετούν τα ευκαιριακά συμφέροντα των επιχειρηματιών της αιολικής ενέργειας που σπεύδουν να αξιοποιήσουν τα ευρωπαϊκά κονδύλια ως νέοι αποικιοκράτες.

Η διαμόρφωση ενός χρηματιστηρίου ενέργειας, τα δικαιώματα εκπομπής ρύπων, η ιδιωτικοποίηση της ενέργειας και η κατοχύρωση ενός πλαισίου αλόγιστης παραχώρησης αδειών, είναι μερικά από τα αποτελέσματα της παραπάνω ενεργειακής πολιτικής.

Ιδιαίτερα κρίσιμο ζήτημα είναι η άναρχη παραχώρηση αδειών, όχι με σκοπό την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών, αλλά με σκοπό το κέρδος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η αλόγιστη παραχώρηση αδειών εγκατάστασης αιολικών πάρκων στις βουνοκορφές που στην ουσία πρόκειται για λεηλασία των βουνών με fast track διαδικασίες, την ώρα που όχι μόνο έχουμε πιάσει τον υποτιθέμενο στόχο εγκατεστημένης ισχύος από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας ήδη από

το 2013, αλλά και η ήδη εγκατεστημένη ισχύ είναι υπέρμετρη για τις ανάγκες του εθνικού συστήματος ενέργειας.

Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με το αφήγημα της «πράσινης ανάπτυξης», λειτουργούν φυσικά και ως μοχλός για την πλήρη ιδιωτικοποίηση της ενέργειας που βεβαίως θα έχει ως αποτέλεσμα η χρέωση των πολιτών και των εταιρειών για τη χρήση τους, να καθορίζεται από ιδιώτες που θα έχουν θέση ισχύος σε μονοπωλιακό καθεστώς. Η τιμή του ρεύματος που παράγεται από την αιολική ενέργεια και που φτάνει στον τελικό αποδέκτη, δηλαδή τον καταναλωτή, όχι μόνο δεν είναι μειωμένη, αλλά αυξάνεται από 130% έως 400%, σε σχέση με τις τιμές της συμβατικής ενέργειας.

Στην ουσία, η χρήση της πράσινης ανάπτυξης από κοινωνικό αγαθό μετατρέπεται σε πεδίο αλόγιστης κερδοφορίας!



Διαβούλευση... αναζητείται!

Από την άλλη βέβαια, το τελευταίο διάστημα παρακολουθούμε μια ολοένα εντεινόμενη κινητοποίηση των τοπικών κοινωνιών ενάντια στην εγκατάσταση ανεμογεννητριών.

Οι πολίτες έχουν δίκιο. Ποτέ δεν υπήρξε ουσιαστικά διαβούλευση με τις τοπικές κοινωνίες ώστε να συναποφασίσουν και να συμμετάσχουν σοβαρά σε αυτό το εγχείρημα και τώρα βλέπουν το

φάσμα της περιβαλλοντικής καταστροφής μπροστά τους.

Αντίστοιχα, ποτέ δεν έγινε δημόσια διαβούλευση με την επιστημονική κοινότητα και τους αρμόδιους φορείς. Γιατί τέτοια βιασύνη ώστε **η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας να έχει δεσμεύσει σχεδόν το σύνολο των κορυφογραμμών της Πίνδου – περίπου το 80 % – για τη δημιουργία βιομηχανικών τύπου αιολικών πάρκων**, χάριν των οποίων πρόκειται να ανοιχθούν εκατοντάδες χιλιόμετρα νέων δρόμων, να ριχθούν χιλιάδες κυβικά μέτρα τσιμέντο, να στηθούν μεταλλικά τέρατα-βιομηχανικές τουρμπίνες που θα ξεπερνούν τα 120 μέτρα ύψος και να απλωθούν δεκάδες χιλιόμετρα πυλώνων υψηλής τάσης;

Η όποια διαβούλευση από πλευράς του υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος ήταν εντελώς προσχηματική και αντιδημοκρατική, έγινε μέσα στην περίοδο των περιορισμών της πανδημίας του κορωνοϊού και παρά τα αιτήματα για παράταση από τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, κράτησε πολύ λίγο και μετά από το τέλος της κατατέθηκε ένα θηριώδες νομοσχέδιο.

Αποτέλεσμα; **Μια αλόγιστη παραχώρηση αδειών σε επενδυτικά σχέδια για αιολικά πάρκα και λεηλασία των βουνών με fast track διαδικασίες, με τεράστιο κόστος στη φυσική, τοπική και τουριστική ταυτότητα και δραματικό οικολογικό αποτύπωμα.**



Κεντρικός σχεδιασμός με το βλέμμα στον κοινωνικό

ρόλο της πράσινης ανάπτυξης

Η αρχή που διέπει και την αιολική, αλλά και όλες τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, είναι ότι η παραγωγή πρέπει να βρίσκεται κοντά στην κατανάλωση, ώστε να μειώνεται το ενεργειακό κόστος μεταφοράς και να μην υπάρχουν σημαντικές απώλειες που θα ακυρώνουν την προσπάθεια. Παράλληλα το περιβαλλοντικό αποτύπωμα στην περιοχή πρέπει να είναι όσο το δυνατόν το ελάχιστο. Και οι δύο αρχές αγνοούνται προκλητικά στην Ελλάδα.

Μέχρι σήμερα δεν υπήρχε κανένα ουσιαστικό χωροταξικό πλαίσιο που θα έβαζε κανόνες, ενώ υπήρχαν πρόθυμες κυβερνήσεις για να υπηρετήσουν αυτούς τους στόχους.

Ένα ευνομούμενο και δημοκρατικό κράτος θα πρέπει να επιλύει τα προβλήματα μέσω ενός στρατηγικού ενεργειακού σχεδιασμού, βασισμένου στην κοινωνική διαβούλευση και το χωροταξικό σχεδιασμό. Η χώρα και το πολιτικό σύστημα και ιδιαίτερα όσοι κυβέρνησαν επί πολλά χρόνια, είχαν τις δυνατότητες να το κάνουν και δεν το έκαναν.

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας ενεργούσε κατά το δοκούν, ευνοήθηκαν ισχυροί οικονομικοί όμιλοι και για τα μάτια του κόσμου, μερικές φορές, καλούσαν την τοπική αυτοδιοίκηση στο τέλος να γνωμοδοτήσει...

«Το κερασάκι στην τούρτα» είναι ο πρόσφατος νόμος για το περιβάλλον που δίνει τη δυνατότητα τα αιολικά πάρκα να μπορούν να εγκατασταθούν παντού, **ακόμα και σε περιοχές Natura χωρίς άδεια**, με μια απλή βεβαίωση, που στην πορεία θα μετατραπεί σε κανονική άδεια...

Δεν είμαι τυφλά εναντίον των ΑΠΕ, οι οποίες έχουν ρόλο να παίξουν στη βελτίωση των συνθηκών για το περιβάλλον και τους λαούς. Πιστεύω όμως ότι **πρέπει να γίνουν αντικείμενο σοβαρής μελέτης και κεντρικού σχεδιασμού**, με τα προβλεπόμενα από διεθνείς κανονισμούς πρωτόκολλα.

Μία λύση που σκέφτομαι – χωρίς να έχω τις απαιτούμενες εξειδικευμένες γνώσεις – είναι η μεγαλύτερη εκμετάλλευση της ηλιακής ενέργειας. Θα μπορούσε να φανεί πιο αποδοτική και ωφέλιμη ιδιαίτερα στη χώρα μας, αλλά και σε αυτό το σημείο χρειάζεται προσοχή, γιατί και τα ανά την επικράτεια διασκορπισμένα φωτοβολταϊκά μπορεί να προκαλέσουν παρόμοια προβλήματα με αυτά των ανεμογεννητριών.



Συμπερασματικά, θα έλεγα ότι η απόδοση των αιολικών πάρκων είναι μη προσοδοφόρα σε σχέση με την ενέργεια που χρειάζονται για την παραγωγή τους, τα μη ανακυκλώσιμα, μικρής διάρκειας (20-25 χρόνια) υλικά τους και την τεράστια περιβαλλοντική καταστροφή που επιφέρουν.

Η υπεράσπιση της ενέργειας – ενάντια στην ενεργειακή φτώχεια – ως κοινωνικού αγαθού προς όφελος της κοινωνίας, είναι ο βασικότερος όρος και υπό αυτό το πρίσμα θα πρέπει να υπερασπιστούμε την πολυτιμότερη κληρονομιά του τόπου μας, το φυσικό μας πλούτο.

